

België-Belgique
P.B.
8400 Oostende 1
3/8205

VRIENDEN

OOSTENDE

Nr. **52**

MU.ZEE
COLLECTIE
STAD OOSTENDE

↳ Zicht op Zeeheldenplein
© Nadine Heyman

jaargang 13 | Driemaandelijks tijdschrift | oktober - november - december 2012
Identificatienummer: P006345

Afgiftekantoor Oostende 1
Verantw. uitgever: Roland Laridon, voorzitter | Kairostraat 54, 8400 Oostende | 059 50 15 98

OP VOLLE TOEREN...

'Uit alles wat je doet, moet je passie voor kunst spreken!' Die woorden uit de mond van een conservator moeten idealiter als een vanzelfsprekendheid klinken. Het museum immers, en zeker Mu.ZEE, dient een belangrijke plek te zijn waar echte ontmoetingen kunnen plaatsvinden. Maar waar je ook voor verrassingen komt te staan. Tijdens de tocht van het ene kunstwerk naar het andere maakt de kijker voortdurend keuzes, maar dat actieve fenomeen wordt ons vergemakkelijkt als de

Foto voorgevel Mu.Zee

conservator van een museum ons telkens weer verrast en ons er bijna toe brengt om te participeren, te bewonderen en om ons te verwonderen.

De tentoonstellingen 2012 in Mu.ZEE waren topverrassingen. Topverrassingen die ons ertoe gedwongen hebben om de juiste woorden te vinden om onze ontroering, be- en verwondering uit te drukken: Anne-Marie Van Kerckhoven, Te Kust en te Keur, Passie =/ 1, Topstukenvleugel, Objecten als Vrienden, en eind 2012 Victor Servranckx.

Dat de directeur-conservator Phillip Van den Bossche een lezer en bewonderaar is van John Berger, verwondert mij niet, want ook deze houdt van verrassingen zoals we hebben kunnen lezen in DS De Letteren van 1 juni 2012.

De Londenaar John Berger bouwde een indrukwekkend oeuvre op als kunstenaar, kunstcriticus, romanschrijver en dichter. Berger is 85 en schrijft nog steeds. Volgens hem is kunst geen luxeproduct en neemt de kunstenaar een unieke, individuele positie in van verzet. De grote vragen van het leven gaan ons allen aan en de kunstenaar kan ons zoveel antwoorden en uitwegen bieden. Je moet enkel goed tussen de regels kunnen lezen, raden wat er achter het uit- of afgebeelde schuilt. Berger schrijft dat de essentie van het leven een geheim is. Hij wil echter dit geheim niet ontsluiten, maar het met ons delen. Meer nog, hij wil duidelijk maken dat er een geheim is. Dit hebben de tentoonstellingen aangetoond die de directeur-conservator ons dit jaar in Mu.ZEE gebracht heeft: ze zaten vol verrassingen, vol schoonheid en raadsels.

Phillip Van den Bossche benadert stilaan het ideaal van een 'civil servant' die de verbinding maakt tussen kunst, kunstenaar en publiek. Uit alles wat hij brengt, blijkt zijn passie voor kunst en schoonheid. Een verstokte pessimist zou er als het ware optimist bij worden. De directeur-conservator houdt niet op ons te verrassen. In 2012 kon het niet op. In Mu.ZEE draaide alles op volle toeren, ja, in volle snelheid, om het in olympische termen uit te drukken.

Nu nog wachten op het ogenblik dat Oostendse kunstenaars met grote faam op de een of andere manier hun plaats in Mu.ZEE verwerven. Ik denk daarbij aan Jan De Clerck, Oscar De Clerck, Hubert Minnebo, Gerard Holmens, Roland Devolder, Jef Van Tuerenhout, Maurice Boel, Dirk Michiels, Charles Drybergh, Bart Soubry, Nadine Van Lierde, Etienne Elias, Jan De Lee en Yves Rhayé.

Roland Laridon
voorzitter

VERNIEUWEN LIDMAATSCHAP - VERNIEUWEN LIDMAATSCHAP

Wij roepen u op om onze vereniging te blijven steunen door uw lidmaatschap te vernieuwen voor 2013. Wij garanderen u een even boeiend en veelzijdig programma als in 2012, maar in 2013 doen we er nog een schepje bovenop door de samenwerking en overeenkomst met Mu.Zee.

De lidgelden bedragen nu :

- Jeugd (tot 22 jaar): 15 euro • Individueel lid : 28 euro • gezin, samenlevingstarief : 45 euro
  - steunend lid : 50 euro • sponsor : 150 euro
- Inlichtingen bij de penningmeester Joël Nieuwenhuysse (tel. 059/80.30.61)

INTERVIEW MET LEDEN-KUNSTENAARS: WERNER WATTY

Werner Watty (° 1952) is de tweede kunstenaar, lid van de Vrienden, aan wie ik in deze reeks dezelfde vragen voorleg als vorig jaar aan Fred Maës. Ook ditmaal is er een atelierbezoek aan het interview verbonden.

Atelierbezoek op vrijdag 26 oktober om 15 uur bij Werner Watty

Het atelier bevindt zich op de tweede verdieping van zijn woonhuis in de Stuiverstraat 200, Oostende, tussen de Torhoutsesteenweg en de Elisabethlaan, naast bakkerij De Smedt.

Aantal bezoekers: max. 15. Moeilijk toegankelijk voor mindervaliden.

Meld u aan voor 20 oktober bij Femke Simonis, tel. 059 80 45 11 of per mail: femke.simonis@skynet.be

Afspraak: vrijdag 26 oktober 2012 om 15 uur, Stuiverstraat 200, Oostende

■ ***“Ik voel me een passant”***

24 jaar woonde Werner Watty op de zeedijk van Oostende, naast de Villa Maritza. Hij noemt zich een ‘strangeloper’, want in zijn jeugd zwierf hij, als kleine strandjutter, met zijn grootvader langs de vloedlijn en raapte er schelpen, takjes en keitjes op, dingen waar de meesten aan voorbij lopen... Later krijgen die een plaats in zijn werk, en zo hebben ze altijd al een belangrijke plaats ingenomen in zijn leven. Kunstcriticus Hugo Brutin noemt hem een ‘fijnschilder’, een term die in andere talen niet in één woord is samen te vatten. Een toeschouwer zei eens: “Er staat zoveel wit op uw doek.” Dat kenmerkt het fijngeschilderde werk van Werner Watty: meestal kleine, witte doeken waarop voorwerpen uit de werkelijkheid subtiel en uiterst verfijnd worden weergegeven, in combinatie soms met een deel van het werkelijke object buiten het kader. Het gaat immers om het ‘onderwerp’. Een achtergrond zou enkel de aandacht afleiden en is dus ‘overbodig’: ‘vol-ledig’. Op zijn individuele tentoonstelling in het Museum voor Schone Kunsten (MSK) van Oostende in 2001 plaatste hij de echte voorwerpen in een aparte vitrine, om zo de toeschouwer bij zijn werk te betrekken. Werner Watty houdt ook van woordspelingen: hij noemt zijn werk ‘vol-ledig’ en ‘dubbel-zinnig’. Een doordenker, zoals meer van zijn uitspraken tijdens dit interview.

■ ***Wanneer bent u zich bewust geworden van uw talent en hoe hebt u het ontwikkeld?***

‘Talent... talent moet groeien. Als kunstenaar blijf je trouwens voortdurend evolueren. Een werk is geen eindpunt maar een passage, en kunst wordt niet gemaakt. Is het een kwestie van kennis en kunde, van ervaring en kunde? Ik heb eind jaren zestig in avondschool aan de

Olieverf op doek, 205 x 65 cm (doek 40 x 40)

Academie van Oostende een beperkt lesplan tekenen gevolgd bij Gustaaf Sorel en Maurice Boel. En als jonge twintiger werd ik aangemoedigd door Hugo Brutin. Aan-gemoedigd door mijn ex-schoonvader Herman Moerman had ik in 1976 een eerste solotentoonstelling. Ook de derde prijs (1979) en een eerste prijs (1982) van de provincie West-Vlaanderen (1982) was een stimulans. Eind jaren 80 kwam er een periode van stilstand tot 1999, toen conservator Norbert Hostyn me stimuleerde voor de tentoonstelling van 2001 in het MSK. Ik sloot mijn donkere periode met zwart en grijzen af en werd weer de 'fijnschilder', met objecten op wit doek, geschilderd naar de werkelijkheid. Van Norbert Hostyn kreeg ik in 2001 trouwens het mooiste compliment: "De mensen komen met de glimlach buiten door jouw speelsheid en dubbel-zinnigheid."

■ Welke kunstenaars en kunststromingen hebben u het meest beïnvloed in uw carrière?

'Zeker in bepaalde perioden het werk van Giorgio Morandi: zijn olieverfschilderijen en ook zijn aquarellen. In mijn atelier hangen een paar reproducties van Morandi. Ook Léon Spilliaert, die lange tijd – onterecht - in de schaduw stond van James Ensor. Zijn blauwe schaal en, in het bijzonder, de vele zeezichten en zelfportretten hebben mij geïnspireerd. Technisch bewonder ik het spirituele en abstracte in het werk van Mark Rothko en verder het werk van Lucian Freud. Ik lees net het boek 'Man met blauwe sjaal' van Martin Gayford die model stond voor Freud. Het gaat over hun gesprekken tijdens de poseersessies.'

■ Hoe vindt u uw stijl geëvolueerd in de loop der jaren?

'De constante is dat ik schilder naar de werkelijkheid. Ik werk naar de natuur: fictie en werkelijkheid vloeien in elkaar over. Ik schiet uit mijn doek. Dat blijkt ook uit het werk dat ik voor Pro Luce gekozen heb. Een vrouw zei me eens: "Uw werk is niet getekend." En ik antwoordde: "Nee, mevrouw, het is geschilderd." Ze was beledigd, want ze bedoelde 'gesigneerd'. Ik plaats mijn naam op de achterzijde van het doek om het fijne op de witte voorkant - de stilte - niet te doorbreken.'

■ Aan welke exposities behoudt u de beste herinneringen en waarom?

'Eind 2012 heb ik een expositie in Aijen in Nederlands Limburg en volgend jaar bij 'Licht & Concept' in Torhout. Maar de beste herinneringen bewaar ik aan drie tentoonstellingen. De eerste was de groepstentoonstelling Geel in Knokke (1986), georganiseerd door Kunst in Huis. De sfeer onder de deelnemers werkte zo stimulerend! En ik denk daarbij aan André Willocx, Jan Burssens, Piet Stockmans en Luc Peire. In 1988 kreeg ik van de Vlaamse Gemeenschap een werkbeurs voor Nieuw-Zeeland. Daar had ik in Auckland een expo in de Star Art Gallery. Ik leerde er via mijn vriend Dirk Packo de Maoricultuur kennen. En ten slotte een expo in 2006 en 2008 in de helaas niet meer bestaande Pick's Art Gallery in de Christinastraat in Oostende. De eigenaar, Jean-Pierre Lagae, verstond de kunst om mijn ingebrachte werken zo verrassend creatief op te stellen, dat hij me telkens aangenaam verbaasde door de manier waarop hij mijn werken liet samensmelten tot een goed verteld verhaal.'

■ Wat is uw favoriete werk dat u de Vrienden in Pro Luce wilt tonen en waarom?

'Dat is 'De perenboom: waar de uil in zat', uit 2006. Het typeert mijn werk en vormt er een synthese van. Kijk uit het raam van mijn atelier en je ziet achter dat dakje de perenboom van de burens waaruit die tak afkomstig is. Ik 'fijnschilder' de werkelijkheid en de echte tak schiet aan alle kanten uit het doek. Het is een portret. Je neemt de tak mee naar huis, laat hem liggen en uiteindelijk ga je ermee aan de slag. Het wordt zijn eigen verhaal... en dan ga ik een ander nog onverteld verhaal opzoeken.'

Femke Simonis

Werner Watty heeft **van 18 november 2012 tot en met 4 februari 2013** een expo in Galerie Pictura, Aijenseweg 16B, (5854 PT) Aijen, Nederland.

➤ BEELDEND OOSTENDE NAAR HET GELIJKNAMIGE BOEK VAN NORBERT HOSTYN (deel 1: 1913-1945)

De vernissage van deze eerste in een reeks van vier tentoonstellingen die een hommage willen brengen aan

Oostendse schilders heeft plaats op woensdag 24 oktober 2012 om 19.30 uur in het revalidatieziekenhuis BZIO – IMBO, Zeedijk 286, Oostende-Mariakerke. Verwelkoming door dr. Georges Casteur en inleiding door Roland Laridon, erehoogleraar esthetica en voorzitter Vrienden. Vrije toegang van 25 oktober 2012 tot en met 14 februari 2013.

DE LANTARENOPSTEKER

De lantarenman, die al verder ging, keert zich ineens weer om en zet zijn ladder op de grond, en wij kennen hem allen lang genoeg – het kan nu zo koud zijn als het wil, maar hij moet zijn woordje zeggen: ‘Nee man, wij zijn hier gezworen kameraden in het donker, maar ik kan dat niet laten voorbijgaan. De wereld is niet bezig met slecht te worden: het is, als jij dat zo wilt, altijd een slechte wereld geweest en wij zullen er wel nooit een paradijs van maken, maar dat is eigenlijk ook niet nodig: een mens is geen engel en hij zal het niet worden. Maar wat er hier en elders met onze vrouwen en kinders gebeurt, om van de mannen nog te zwijgen, dat zou niet mogen zijn. Het zou niet mogen zijn dat de ene mens de andere uitzuigt; dat krijgt niemand uit mijn hoofd en nog minder uit mijn hart. Jij, jij bent maar een schoenlapper; jij zit daar de godganse dag op je driervoet en je hamert op de kop van je spijkers – maar kijk toch eens op van je halvezolen en achterlappen. Wij gaan niet naar een slechte tijd of toch niet erger dan het vroeger al was, maar wij gaan naar een woelige tijd; wij zitten er eigenlijk al middenin, en jij, jij weet het niet eens. Als jij je best doet, klopper, om oud genoeg te worden, je zal er mij weten van te spreken: er zijn grote dingen op til; er zullen grote vervaarlijke dingen gebeuren in die twintigste eeuw, die nu voor de deur staat. Als een razende reus draaft het kapitalisme rond van land tot land, als de menseneter uit het sprookje; armoede en uitbuiting zijn ouder dan wij; al sedert zoveel langer dan wij het ons kunnen herinneren, liggen de eeuwen opgestapeld met altijd nieuwe vormen van uitbuiting, maar wat er tegenwoordig aan de gang is, dat is ontierend voor ons allen en dat kan niet blijven duren. De twintigste eeuw zal ervóór staan, vóór de dreigende sfinx met het raadsel, het eeuwenoude raadsel van de ellende – en de wereld zal het raadsel moeten oplossen, of ik weet niet wat ons te wachten staat. Er is geen mens die weet wat er nu aan het groeien is in de baarmoeder van de geschiedenis; maar toch, als ik zo alleen op mijn ronde ben, dan is het mij soms of ik hoor een stem die met mij meegaat en mij fluistert aan mijn oor: er is een kans, de mensheid krijgt weer een kans, en 't is de moeite waard dat onze zoons, van jou en van mij, het er allen samen op wagen.’

Verstomd heeft de klopper toegeluisterd, als stond hij ineens voor een tovenarij. ‘Ben jij dat nog, lantarenop-

De lantarenopsteker, Frans Masereel, houtsnede

stekker, die daar al die vreemde dingen verkondigt; of ben jij een andere geworden? Het is hier zo donker en ik durf je bijna niet geloven, maar je staat daar te spreken gelijk een profeet in plaats van als een lantarenopsteker.’

‘Wees gerust, oude vriend, ik neem mijn ladder al weer op mijn schouder en ik doe mijn ronde voort. Maar spreek eens, klopper, je hart rechtuit: is dat nu toch geen schoon beroep dat ik gekozen heb? Ik ga door de straten van de stad, alleen, in de vallende avond; ik ga waar de mensen in het donker zitten, en ik breng hun het licht, een beetje licht. En nu, nu ben ik geen lantarenopsteker, nu wordt het nog veel schoner, nu doof ik lantarens uit, want de zon is op komst. Ik doe gelijk de haan als hij kraait in het duister: als je mij ziet, ik verkondig de zon. En nu, vooruit klopper, bons op de deur en trommel hen wakker, 't is de tijd, ik draai de lantarenlichtjes uit voor het grote licht van de zon.’

Uit: Achilles Mussche, *Aan de voet van het belfort, Mercatorfonds Antwerpen, 1975, p. 223-224*

Rubriek Federatie Vrienden Musea van België

➤ DAG VAN DE FEDERATIE OP ZATERDAG 20 OKTOBER 2012

In Pro Luce nr. 50 kondigde ik aan dat ik u meer informatie over datum en plaats van de 'Dag van de Federatie' zou geven in een komend nummer van Pro Luce. Het thema is 'Burgerlijke inbreng: Musea en Vriendenverenigingen in 2012'. Alle leden van Vriendenverenigingen kunnen deelnemen aan deze Dag.

Datum: zaterdag 20 oktober 2012

Plaats: Paleis voor Schone Kunsten (BOZAR), Ravensteinstraat 23, 1000 Brussel, dicht bij het Centraal Station

Programma:

10.00 u Ontvangst van de deelnemers

10.15 u Welkomstwoord door Paul Dujardin, algemeen directeur BOZAR; door Thierry Verougstraete, voorzitter van de Federatie van de Vrienden van de Musea van België

Colloquium: het panel is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Toezichhoudende Overheden (FOD Wetenschapsbeleid, Ministerie van Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap, Ministère de la Culture de la Fédération Wallonie-Bruxelles)

12.30 u Lunch

14.00 u Gedachtewisseling tussen het panel en de verantwoordelijken van de Musea en Vriendenverenigingen, debat

16.00 u Einde van de Dag

Contactgegevens van de Federatie van de Vrienden van de Musea van België:

Tel. 02 511 03 25; fax 02 512 63 13

E-mail: famb-fvmb@skynet.be

Website: <http://www.famb-fvmb.be>

Roland Laridon

Voorzitter Vrienden Mu.ZEE

Samenwerking UPV

➤ 3 LEZINGEN

Door de samenwerking met UPV (Uitstraling en Permanente Vorming) zijn de Vrienden welkom op de drie najaarslezingen in de reeks 'Kunstenaars en kunststromingen'.

Locatie: Mu.ZEE

▣ **Zondag 7 oktober 2012, 10.30 – 12 uur**

Xavier Tricot, erelid van de Vrienden: 'Waarom is Louise Bourgeois een grote kunstenares?'. Louise Bourgeois is in Oostende vooral bekend om 'De spin' boven het graf van Ensor tijdens Beaufort02.

▣ **Zondag 11 november 2012, 10.30- 12 uur**

Prof. dr. Willem Elias, Vrije Universiteit Brussel: 'Het

mythische oeuvre van Jan Cox, Paul Van Gysegem en Jean Bilquin'. Kunstschilder Jan Cox laat in zijn werk de Griekse mythen heropleven. Beeldhouwer, schilder en graficus Paul Van Gysegem speelt ook in op deze mythen, maar ook op de versplintering van de maatschappij door geweld. Beeldhouwer en schilder Jean Bilquin kreeg in het toenmalige PMMK een overzichtstentoonstelling. Zijn beeld 'De man die de boot zag, in de lucht' (Beaufort02) is nog altijd te bewonderen op het strand van Zeebrugge.

▣ **Zondag 9 december 2012, 10.30 – 12 uur**

Renaat Ramon, beeldhouwer-ontwerper, graficus en dichter: 'Het woord en het beeld'. Als beeldend kunstenaar vertelt hij over de manier waarop hij zijn eigen poëzie verweeft met zijn beelden en grafisch werk.

Locatie: Mu.ZEE

Ensoriana

Oproep

Voor een volgende tentoonstelling in het Ensorhuis is Mu.ZEE op zoek naar mensen die August (Guustje) Van Yper en/of zijn partner Ernestine Mollet gekend zouden hebben. Graag contact opnemen met Els Vermeersch, els.vermeersch@west-vlaanderen.be; tel 059 56 45 96

➤ 10 NOVEMBER: REIS NAAR LILLE

Hoofddoel: bezoek aan het Musée des Beaux Arts voor twee aaneensluitende tentoonstellingen: 'Babel' en 'Fabels van het Vlaamse landschap in de 16e eeuw'

■ Vertrek om 8 uur aan de Visserijschool

■ Aankomst om 10 uur in het Museum

■ Ons eerste bezoek brengen we aan de tentoonstelling 'Babel', de toren van Babel die we allen kennen uit de Bijbel en die de beroemdste architecturale allegorie is uit de kunstgeschiedenis. De expositie wil het thema van de toren in de hedendaagse kunst verkennen waarbij Babel staat voor ijdelheid, hoogmoed, waanzin en macht. De selectie omvat schilderijen, foto's, beeldhouwwerken, installaties, films en stripverhalen. Er zal werk te zien zijn van Anselm Kiefer, Jake en Dinos Chapman, maar ook van Belgische kunstenaars als Jan Fabre, Wim Delvoye en striptekenaar François Schuiten.

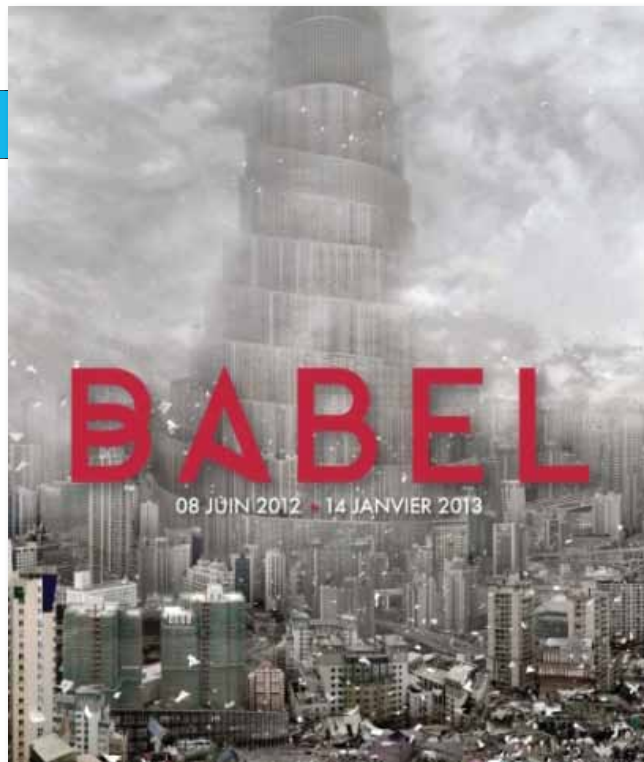
Deze tentoonstelling bezoeken we met gidsen.

■ De tweede tentoonstelling 'Fabels' is een vervolg op 'Babel' en omvat 85 schilderijen van Vlaamse schilders uit de 16e eeuw, onder wie Bosch, Brill en De Momper Patinis.

De werken zijn meer dan natuurlandschappen: het zijn imaginaire, moraliserende werken waarin bizarre en monstrueuze elementen niet ontbreken.

De twee tentoonstellingen bezoeken we 's morgens.

■ 13uur middagmaal in 'Brasserie de la Paix' (centrum Lille)

➤ Affiche Babel © <http://www.pba-lille.fr>

Menu

*6 huîtres creuses
Cuisse de canard confite à la crème d'ail
Crème brûlée chicorée, vanille
Wijn en water inbegrepen*

■ Namiddag vrij om de stad te bezoeken en te shoppen

■ Terugreis om 18uur

Prijs per persoon: 64 euro
Voor 1 november 2012 overschrijven op
rek. BE16 0012 0908 3374

Sonja Geeraerts
Reisleidster

➤ HERDENKINGSPLECHTIGHEID JAN DE CLERCK

Op zaterdag 6 oktober 2012 herdenken de Vrienden van Jan De Clerck de Oostendse schilder.

Programma

16.30 uur

■ Bloemenhulde op het graf van Jan De Clerck, Begraafplaats Paster Pype, Nieuwpoortsesteenweg

17.30 uur

■ Ontvangst in Hotel Bero, Hofstraat 1a, Oostende
■ Verwelkoming door Jean-Pierre Falise, secretaris
■ Voorstelling van het kunstwerk 'De Indiaan' door Roland Laridon, voorzitter

➤ Jan De Clerck (1881-1962) © beeldbank.oostende.be

➤ SCHRIJVERS OVER OOSTENDE ALS KUNSTSTAD

Deel 5: Eric De Kuyper over Léon Spilliaert

In deel 4 besprak de auteur, kunstenaar en kunstrecensent Eric De Kuyper de architectuur van de Koninklijke Gaanderijen op basis van het werk van Léon Spilliaert.

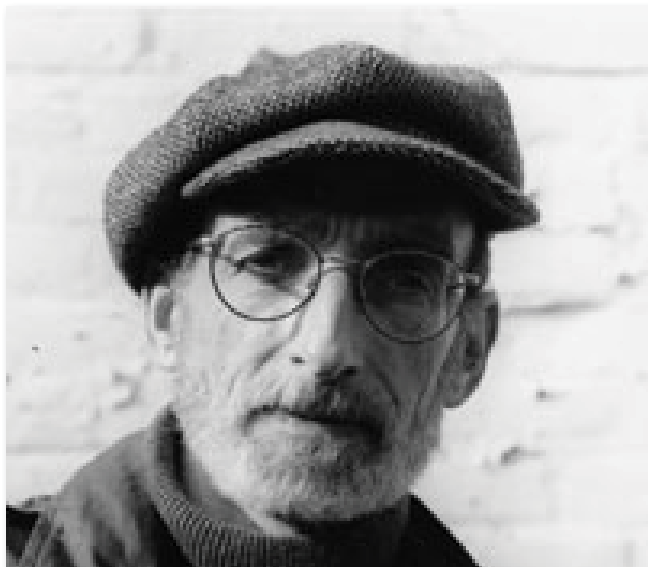

foto Eric De Kuyper, © www.starscolor.com

In het boekje *Met zicht op zee* (1997) wijdt De Kuyper een hoofdstuk aan Léon Spilliaert waaruit ik in de vorige aflevering al heb geciteerd. In deze aflevering gaat het over de kunstenaar Spilliaert zelf, buiten de context van de Koninklijke Gaanderijen. Eric De Kuyper typeert Léon Spilliaert als volgt (*Met zicht op zee*, p. 38-44):

“De schilder Léon Spilliaert heeft talloze schilderijen van de Oostendse kust gemaakt, en meer bepaald van het strand en de zeedijk. (...) Spilliaert heeft dan wel niet op een fotografische manier, maar toch wel zeer accuraat die Oostendse strand- en zeetaferelen geschilderd. Of juist gezegd: hij heeft de sfeer ervan getroffen als niemand anders. Hij concentreerde zich om zo te zeggen op de dijk, het strand en de zee: hun aura. De rest, het overtollige, het anekdotische liet hij meestal weg. (...) Spilliaert had er geen behoefte aan om de gebouwen weer te geven, zijn aandacht ging, zoals die van de wandelaar van nu, uit naar iets anders... Wat hij overhield, het strand, de zee en de dijk, is ongewijzigd gebleven. Het geschilderde beeld mag dan niet aan de toenmalige werkelijkheid hebben beantwoord – wat natuurlijk ook bijzaak is - , wat Spilliaert heeft geschiederd, is toch meer dan wat ik zopas vrijblijvend sfeer heb genoemd. Zijn schilderijen geven juist een zeer plastisch beeld van de Oostendse kust, en dat beeld is dwingend. Ook dat is misschien bij een schilderij geen hoofdzaak, maar het is wel een

intrigerend bestanddeel van dit werk. Bovendien onthult het iets wezenlijks over wat de aantrekkingskracht uitmaakt van de Oostendse kustlijn. (...)

Spilliaerts landschappen zijn die van een wandelaar, niet die van een statische waarnemer die zijn ezel toevallig op een gezichtspunt heeft neergezet. Het zijn taferelen die vanuit een geduldige benadering, een langzame beweging ontstaan. Geen vluchtige beelden die de schilder-wandelaar in het voorbijgaan opvangt – Spilliaert is geen impressionist! Integendeel, ze zijn het resultaat van een gestage ontdekkingstocht. (...) Wat Spilliaert vooral – haast op magische wijze – heeft gevat, is het uitzonderlijke van de kustlijn of juist, haar perspectief. Hij schildert de zee doorgaans met een stuk van het strand en de dijk erbij. Deze drie elementen zoeken parallel aan elkaar een vluchtpunt. Dit is van een serene onverbiddelijkheid. De essentie van het ‘Oostende-gevoel’ is het perspectief dat naar niets leidt, tenzij naar een vluchtpunt in het oneindige. (...)

➤ Léon Spilliaert, *La digue d' Oostende vue depuis l'estacade*, ca. 1910

Wat heeft Oostende een geluk gehad door een schilder als Spilliaert te treffen, die haar ‘imago’ voor eens en altijd heeft vastgelegd. Wat een geluk ook dat hij zo’n getalenteerde schilder was, die niet alleen maar stadstaferelen schilderde! (Spilliaert werd trouwens niet zozeer door de stad aangetrokken, als wel door de stadsrand, de dijk, de haven...) Wat heeft de badplaats het getroffen dat niet een equivalent van bijvoorbeeld Utrillo op haar is gevallen. Daar zit Montmartre nu mee!”

In de volgende aflevering (deel 6) komt Charlotte Mutsaers aan het woord over het Oostendse kunstleven, waarbij ze zich zo betrokken voelt dat er al twee tentoonstellingen in de Venetiaanse Gaanderijen aan haar zijn gewijd: *Stranden en blikken* in 2002 (zie *Schrijvers over Oostende als kunststad*, deel 4) en .... (pen en penseel)

Femke Simonis

In vorige nummers van Pro Luce kondigden wij reeds het nieuwe Stadsmuseum Oostende aan. Naast een nieuwe inrichting, een nieuwe huisstijl kreeg het vroegere Oostends Historisch Museum de Plate ook een nieuwe naam : Stadsmuseum Oostende. In de volgende edities van ons ledenblad zoemen wij telkens dieper in op één van de thema's uit het nieuwe museum. Vandaag nemen wij u mee in het verhaal van de Stadsontwikkeling.

Wanneer we Oostende door de eeuwen bekijken, dan vallen enkele belangrijke perioden en gebeurtenissen op : het Beleg van Oostende, de Oostendse Compagnie, de belle époque en de Koninklijke aanwezigheid in Oostende, de maritieme ontwikkeling en de RMT, de visserij. Die komen uiteraard alle aan bod in het Stadsmuseum. Om die rijke geschiedenis bevattelijk te ontsluiten voor het publiek, werden een aantal thema's uitgewerkt.

Wanneer je het Stadsmuseum binnenstapt vind je aan je rechterkant het onthaal. Je lidkaart van Vrienden Mu.ZEE collectie stad Oostende geeft je gratis toegang tot het Stadsmuseum.

Aan je linkerkant stap je de eerste themazaal binnen. Op het grote vloertapijt zie je een luchtfoto van de Stad uit 2009 ; aan de muur tonen 8 filmschermpjes opnames van dijk en strand, shopping, mobiliteit en de jachthaven. Het grote schilderij heeft als centrale thema de vismarkt in de 18de eeuw.

In een vitrine kun je de digitale stadskarten bekijken : de oudste karten tonen Oostende in de vroege Middeleeuwen. Over die oude kaart heen, vloeien de recentere karten waardoor de bezoeker de Stad als het ware ziet groeien. Op een 'intelligente tafel' kun je zelf de karten en documenten vergroten, draaien, slepen, ... Het is het nieuwste snufje in de museumwereld : interactief en digitaal. Het stelt ons in staat om de kostbare karten niet te hoeven ten toon te stellen en ze eventueel te beschadigen door de blootstelling aan dag- en kunstlicht. Bovendien behoren ook niet alle karten tot de museumcollectie, maar kunnen we via digitale afbeeldingen toch de mooiste exemplaren tonen aan de geïnteresseerde museumbezoeker.

Stadsmuseum

In de grote vitrine zien we enkele objecten die symbool staan voor Oostende tijdens verschillende periodes. De schitterende kazuifel uit de 16de eeuw werd door de aartshertogen Albrecht en Isabella geschonken aan de Sint-Pieterskerk als dank voor de overwinning tijdens het Beleg van Oostende. Daarnaast staat ook nog een gouden monstrans uit die periode. Een kanonbal en zwaard zijn archeologische relictien uit die donkere periode in de geschiedenis van Oostende. Op een replica van het schilderij 'Het Beleg van Oostende' (in bezit van de Koninklijke Musea van België) zien we duidelijk het belegerde Oostende, de aanvalsconstructie 'de grote kat' en het kampleven bij de Spaanse troepen.

Maar ook heugelijker tijden komen aan bod : een schilderij van Léon Spilliaert (collectie Heemkundige Kring De Plate) staat symbool voor het kunstige Oostende.

Deze ruimte schetst tevens de toekomst van Oostende : de grote werken die momenteel worden uitgevoerd om Oostende en de kust te beschermen tegen de 1000-jarige storm. De Afdeling Kust van het Vlaams Gewest geeft een overzicht van de grote infrastructuurwerken aan de zeevering.

We verlaten de benedenruimte en nemen de trap naar de eerste verdieping, via de monumentale trap. Het thema van de Koninklijke aanwezigheid in Oostende vertellen we in het volgende nummer van Pro Luce.

TERUGBLIK

Op vrijdagavond 6 juli mochten wij 61 deelnemers verwelkomen in de Venetiaanse Gaanderijen voor een kennismaking met het oeuvre van kunstenaar Arne Quinze. Drie deskundige gidsen van Gidsenkring Lange Nelle gaven tekst en uitleg bij de tentoonstelling die het atelier van de kunstenaar suggereert door het gebruik van atelier-werktafels voor de vele maquettes. De internationale realisaties, in ondermeer Frankrijk,

de Verenigde Staten en China, alsook de Belgische installaties in Brussel tonen de evolutie in het oeuvre van Arne Quinze. De videomontages en vele actiefoto's geven deze tentoonstelling een extra visueel karakter. Na de gesmaakte rondgang bood het bestuur een glaasje aan, eerst binnen, maar al gauw lokten de opklaringen de deelnemers naar buiten. Deze zomerontmoeting onder de Vrienden is voor herhaling vatbaar !

Martine Meire
bestuurslid

Wat krijgt u nu al?

Jaarlijks is er eind februari de **Algemene Jaarvergadering** met onder meer de altijd zeer gesmaakte feesttoespraak door de voorzitter, met muzikale omlijsting, receptie en feestmaal.

Een ander topmoment is de **Garden Party**, begin juli, in de Venetiaanse Gaanderijen, na een geleid bezoek aan de tentoonstelling van dat moment. Het is een ontmoetingsmoment bij uitstek, rijkelijk voorzien van drank, geserveerd door de bestuursleden.

En wat bieden wij u nog?

En wat bieden wij u nog?

- Ons driemaandelijks tijdschrift Pro Luce, met nieuws over kunst en cultuur in Oostende
- Onze museumreizen: twee à drie per jaar, perfect georganiseerd door Sonja Geeraerts
- Gratis atelierbezoeken (Mia Moreaux en Fred Maës in 2011, Werner Watty in 2012)
- Gratis toegang tot alle tentoonstellingen in Mu.Zee en uitnodiging voor de opening van deze tentoonstellingen
- Gratis toegang tot het Stadsmuseum (voorheen De Plate), het Ensorhuis en het Permekemuseum

Wat komt daar nog bij door de overeenkomst tussen de Vrienden en de Raad van Bestuur van Mu.Zee?

- Uitnodiging voor minstens één nocturne per jaar, met receptie, aangeboden door Mu.Zee
- 10% korting op aankopen in de museumshop
- Uitnodiging voor lezingen, symposia en allerlei nevenactiviteiten van de Vrienden in Mu.Zee
- Eén jaarlijkse, gezamenlijke activiteit met de andere Vrienden - collectie provincie West-Vlaanderen (o.a. Manifestatie Herman Bellaert in 2012)

Kortom, u verdient uw lidgeld dubbel en dwars terug met ons rijke aanbod aan activiteiten! Daarom blijven wij u graag als lid verwelkomen in 2013.

Het bestuur

▣ Mu.ZEE
▣ Victor Servranckx
15.9.2012 – 6.1.2013

(Zie Pro Luce nr.51, pag. 11)

▣ Victor Servranckx, Opus 2 – 1922 (Rode rotatieve)
 Centre Pompidou, Press Photo Dist. RMN – GP /© Sabam Belgium 2012

▣ Joe Scanlan:
Part I Object lesson (tot / jusqu'au / till 7.10.2012)
Part II Truffle finds pig
8.10.2012 – 31.8.2013

Deel I: Object lesson toont nog tot 7 oktober in de museumlobby 19 Nesting Bookcases (1990-nu) - een nieuwe aanwinst van het museum.

De Nesting Bookcase is Scanlans stempel op de hedendaagse kunst: het is een voorwerp, een boekenrek, dat zowel interessant is om te aanschouwen als om in de praktijk te gebruiken. Het bestaat uit een rechthoekig vak met vier onafhankelijke schappen, het ene iets kleiner dan het volgende zodat ze zich in elkaar "nestelen", schuiven. Staan ze opgestapeld, dan dient de riem als een structureel treksnoer om het geheel te stabiliseren. Bij Mu.ZEE worden de twee hoofdfuncties van de Nesting Bookcase - in rust of beweging - weerspiegeld door de twee instellingen - het museum en de stad - die betrokken zijn bij de tentoonstelling. De tentoonstelling biedt de primeur dat dit design in productie is gegaan; Mu.ZEE was de stimulerende kracht achter deze belangrijke democratische stap.

Tijdens deel II: Truffle finds Pig kunnen uitsluitend de inwoners van Oostende de Nesting Bookcases van het museum lenen om ze thuis of in bedrijven over heel de stad een plaatsje te geven. Dit kan voor een maand, meerdere maanden tot zelf een jaar! Het museum wordt letterlijk naar buiten gebracht! Benieuwd naar het waarom om een kunstwerk van Joe Scanlan in je huis binnen te laten? Via interviews, die gepubliceerd worden in de lokale krant, de Zeewacht, kan iedereen hier over lezen.

Interesse? Contacteer pers@muzee.be of 059 56 45 89

▣ Paul Van den Abeele, fotograaf

Vanaf november wordt een collectie zwart-wit foto's tentoongesteld, gemaakt door fotograaf-verslaggever Paul Van den Abeele (°Aalst, 1929) die vanaf 1947 bij de Standaard-groep tewerkgesteld was. Hij wordt ook wel eens beschouwd als de lijffotograaf van schrijver, dichter en kunstenaar Louis Paul Boon (+1979).

▣ ENSORHUIS
▣ Insel Verlag : de drukunst tijdens het leven van Ensor
Tot 19.11.2012

(Zie Pro Luce nr.51, pag. 11)

▣ August van Yper, de ongekende engelbewaarder van James Ensor
1.12.2012 – 14.4.2013

Vanaf 1 december is August van Yper te gast in het Ensorhuis en doet er zijn uitzonderlijk verhaal uit de doeken. August Van Yper, of kortweg Guustje genoemd, was jarenlang de trouwe huisknecht van James Ensor. Hij kwam vanaf 1915 in dienst van 'menère' samen met zijn levensgezellin Ernestine Mollet. Na de dood van Ensor in 1949 mochten ze in het huis in de Vlaanderenstraat blijven wonen; ook toen de Vrienden van Ensor en later Stad Oostende het huis hadden gekocht om er een museum van te maken. In al die jaren tot aan zijn dood in 1963, verwelkomde Guustje in hoogsteigen persoon de bezoekers en leidde hen rond.

De Oostendse fotograaf Maurice Anthony maakte tientallen foto's van Ensor met zijn kamerbediende: beroemd is de foto waarop de imposante James Ensor staat afgebeeld op een van zijn ochtendwandelingen in Oostende in gezelschap van August van Yper.

Het verhaal van de man die een bijna devote eerbied had voor zijn meester en al zijn geheimen kende, komt nu tot leven via verschillende interviews met familieleden en vrienden, afgenomen door de beroemde schrijfster Charlotte Mutsaerts. Deze dossiertentoonstelling wordt rijkelijk geïllustreerd met foto- en archiefmateriaal.

PRO LUCE

Lidmaatschap

Jeugd (tot 22 jaar): 15 euro
Individueel lid : 28 euro
Gezin, samenlevingsstarief : 45 euro
Steunend lid : 50 euro
Sponsor : 150 euro
Inlichtingen bij de penningmeester Joël Nieuwenhuyse
(tel. 059/80.30.61)

Redactieraad: Roland Laridon (voorzitter), Willy Bosschem, Sonja Geeraerts, René Maes, Martine Meire, Valère Prinzie, Femke Simonis (redactiesecretaris).

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdrage.

Logo en emblemata : Willy Bosschem
Druk : Lowyck, Archimedesstraat 53, 8400 Oostende
T 059 33 33 99, info@lowyck.com
Fotoverantwoording : Valère Prinzie

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 26 juli 1990 (Nr. 11538) en aangepast in het nr. van 15 juli 1999 (Nr. 10699), gewijzigd in het kader van de wet op de v.z.w.'s op 15 januari 2005, gewijzigd op 21 februari 2009 (Nr.11533).

Deze vereniging is aangesloten bij de "Federatie van Vrienden der Musea van België" en bij de "Cultuurraad Oostende".

Maatschappelijke zetel: p.a. Roland Laridon,
Kairostraat 54, 8400 Oostende

Secretariaat : Johan Van Roose,
Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg

Reisleiding : Sonja Delanghe-Geeraerts | T: 059 43 02 55
sonjageeraerts@hotmail.com
jnieuwenhuyse@hotmail.com

Bankrelatie : IBAN: BE16 0012 0908 3374
BIC: GEBABEBB

Vrienden Mu.ZEE collectie stad Oostende
p.a. Albatrosstraat 10, 8400 Oostende.

Rock Strangers

Kunstenaar Arne Quinze (° 1971) ontwikkelde voor de stad Oostende een sculpturencluster onder de naam Rock Strangers. De vreemde objecten genereren een effect op de stedelijke omgeving en de architecturale context. Hun kenmerkende elektrische oranje kleur staat in schril contrast met de omgeving en onderstreept het vervreemdende effect. Quinze bekritiseert met zijn sculpturen de steeds sterkere veralgemening in de stedenbouw. Zijn Rock Strangers voegen echter een assertieve, kleurige noot toe aan de grijze, neutrale omgeving. Het sculptuur trekt mensen aan en roept vragen op: wat gebeurt er als een vreemd object opduikt in de vertrouwde omgeving? Wie of wat blijft de vreemde, het object of de passant?

Zelf zegt Arne Quinze over zijn Rock Strangers :

'Als ik over steden in de wereld nadenk lijken precies alle steden op elkaar, overal zie je dezelfde gebouwen, identieke straten, winkels en ga zo maar door. Waar is de identiteit gebleven? Met mijn installatie wil ik de confrontatie met mensen aangaan om daarover na te denken, om terug zich open te stellen voor iets wat misschien minder herkenbaar is op het eerste zicht. Dit moet aanzetten tot een reflectie over hoe mensen zijn, wat hun algemene kenmerken zijn, wat hun grenzen zijn in de hoop meer inzicht in zichzelf te krijgen en positiever in de samenleving te staan.'

Martine Meire
Directeur-cultuurbeleidscoördinator

Venetiaanse Gaanderijen-Zeedijk Oostende

Savaria
RESTAURANT

lowyck
& pluspoint
drukkerijen